

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра лісового господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

С.А. Адаменко

“ 01 ” Вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Транспорт лісу

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Галузь знань: 20 «Аграрні науки і продовольство»

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство»

Факультет: Лісового і садово-паркового господарства

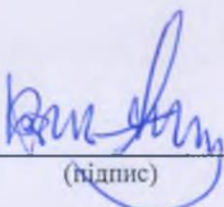
Робоча програма навчальної дисципліни «Транспорт лісу» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство», освітньої програми «Лісове господарство» освітнього рівня «Бакалавр». – Умань: Уманський НУС, 2021. – 11 с.

Розробник: Баюра Олександр Михайлович, к. с.-г., доцент кафедри лісового господарства

_____ Баюра О.М

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лісового господарства
Протокол від “1” вересня 2021 року № 1

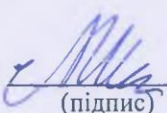
Завідувач кафедри лісового господарства

_____ (Шлапак В.П.)
(підпис)

“1” вересня 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від “1” вересня 2021 року № 1

Голова
_____ (Шемякін М.В.)
(підпис)

“1” вересня 2021 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: – ECTS – 3,0	Галузь знань: 20 - Аграрні науки та продовольство	Вибіркова	
Модулів	Спеціальність 205-лісове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60		Освітній рівень: «бакалавр»	16 год.
	Освітня програма «Лісове господарство»	Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Навчальна практика	
		–	
		Індивідуальні завдання:	
	–		
	Вид контролю: залік		

2. КОМПЕТЕНТНІСТЬ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Транспорт – це узагальнене поняття, яке включає сукупність перевізних засобів, шляхів сполучення, навантажувально-розвантажувальних механізмів, складів, споруд та керуючих пристроїв, що забезпечують їх спільну роботу.

У комплексі лісозаготівель транспорт лісу є базою, на якій будується весь лісозаготівельний процес, і вирішальною ланкою, що визначає успішну роботу підприємства. Тільки вивезена з лісосіки на нижній склад чи безпосередньо споживачу деревина включається до складу завершеного виробництва та може бути пред'явлена до реалізації. Значення сухопутного транспорту в роботі лісозаготівельного підприємства можна характеризувати потребою у капіталовкладеннях і трудових витратах і собівартістю продукції. Витрати на створення транспортної мережі та на рухомий склад на весь період освоєння лісосировинної бази складає до 75% загальних витрат. Трудомісткість транспорту складає 15-18% загальних трудовитрат, а частка в собівартості – більше 30%. Лісовозні дороги часто є «піонерними», з них починається освоєння раніше не обжитих територій.

Мета викладання дисципліни «Транспорт лісу» являється ознайомлення і вивчення основних принципів проектування, будівництва і утримання лісовозних доріг і методів вибору напрямку дороги на місцевості, а також ознайомлення з видами водного транспорту лісу.

Завдання транспорту лісу – навчити студентів самостійно визначати напрямки траси доріг, враховувати місцеві умови при будівництві й подальшому утриманні доріг.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: «Соціальне лісівництво» є вибірковою дисципліною, яка вивчається бакалаврами на третьому курсі. Дисципліні передують вивчення таких предметів, як «Лісознавство», «Лісівництво» та «Лісова таксація».

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності:

1. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

1. Здатність застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.
2. Здатність розробляти окремі види проектної документації, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

Програмні результати навчання:

- уміти призначати конструктивні елементи доріг, що забезпечують зручність, безпеку й економічність вантажних і пасажирських перевезень.
- володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації будівництва та догляду за лісовими дорогами;
- здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей;
- застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію;
- проектувати та організовувати вивіз лісової продукції, будівництво та догляд за лісовими дорогами відповідно до встановлених вимог;
- виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Основні складові сухопутного транспорту лісу.

Тема 1. *Види та особливості сухопутного транспорту лісу.* Загальні поняття про транспорт лісу. Особливості сухопутного транспорту лісу. Особливості водного транспорту лісу. Класифікація Лісовозних доріг

Тема 2. *Дорога та її елементи.* Елементи плану дороги. Поздовжній профіль лісової дороги. Поперечний профіль земляного полотна. Верхня будова залізничної дороги.

Тема 3. *Рухомий склад лісовозних автомобільних доріг.* Загальна характеристика складу лісовозних автомобільних доріг. Лісовозні автомобілі. Лісовозний колісний причіпний склад автомобільних доріг. Автопоїзда-сортиментовози, автопоїзда-трісковози, автомобілі-контейнеровози. Рухомий склад лісовозних залізничних доріг

Змістовий модуль 2. Проектування та будівництво лісовозних доріг

Тема 1. *Проектування лісовозних доріг.* Загальні відомості про організацію проектування в лісовій галузі. Стадії проектування. Вибір виду сухопутного транспорту лісу. Умови примикання лісових доріг до транспортних магістралей. Організація пошуку доріг.

Тема 2. *Будівництво лісовозних доріг.* Основи організації будівництва лісовозних доріг. Методи організації дорожно-будівельних робіт. Особливості будівництва земляного полотна. Особливості будівництва лісовозних вусів.

Змістовий модуль 3. Утримання лісовозних доріг та організація вивезення лісоматеріалів.

Тема 1. *Утримання і ремонт лісовозних доріг.* Основні задачі утримання та ремонту доріг. Теоретичні основи експлуатації лісовозних доріг. Види деформації лісовозних доріг

Тема 2. *Організація вивезення деревини.* Визначення оптимального запасу деревини на навантажувальному пункті. Організація руху лісовозних поїздів. Управління рухом лісовозних поїздів.

Тема 3. *Організація перевезення лісоматеріалів.* Особливості міжнародних перевезень лісоматеріалів. Умови міжнародних перевезень лісоматеріалів автомобільним транспортом. Фітосанітарний контроль лісоматеріалів. Перевезення лісоматеріалів залізничним транспортом.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
л		п	інд	с.р.	л		п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Основні складові сухопутного транспорту лісу										
Тема 1. Види та особливості транспорту лісу	6	2	2		2					10
Тема 2. Дорога та її елементи	13	2	2		9					10
Тема 3. Рухомий склад лісовозних автомобільних доріг	11	2	2		7					10
Разом за змістовним модулем 1	30	6	6		18	30				30
Змістовий модуль 2. Проектування, будівництво, утримання лісовозних доріг та організація вивезення лісоматеріалів										
Тема 1. Проектування лісовозних доріг	15	2	2		11	15		2		13
Тема 2. Будівництво лісовозних доріг	15	2	2		11	15	2			13
Разом за змістовним модулем 2	30	4	4		22	30	2	2		26
Змістовий модуль 3. Утримання лісовозних доріг та організація вивезення лісоматеріалів										
Тема 1. Утримання і ремонт лісовозних доріг	10	2	2		6	8				8
Тема 2. Організація вивезення деревини	9	2			7	10	2			8
Тема 3. Організація перевезення лісоматеріалів	11	2	2		7	12		2		10
Разом за змістовним модулем 3	30	6	4		20	30	2	2		26
Всього	90	16	14		60	90	4	4		82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	ЗМ1. Транспортно-технологічні схеми вивезення деревини і вимірювачі роботи транспорту	2	
2.	ЗМ1. Дорожня одежа автомобільних доріг	2	
3.	ЗМ1. Вантажно-розвантажувальні засоби	2	
4.	ЗМ2. Вибір схеми лісотранспортної сітки та розміщення лісовозних доріг	2	2
5.	ЗМ2. Підготовчі роботи при будівництві лісовозних доріг	2	
6.	ЗМ3. Організація поточного утримання та ремонту лісовозних доріг	2	
7.	ЗМ3. Перевезення лісоматеріалів автомобільним транспортом	2	2
Разом		14	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	ЗМ1. Тема 1. Технологічна та організаційна структура процесу транспорту деревини.	2	10
2.	ЗМ1. Тема 2. Поздовжній профіль лісової дороги	9	10
3.	ЗМ1. Тема 3. Рухомий склад лісовозних залізничних доріг	7	10
4.	ЗМ2. Тема 1. Розміщення лісовозних доріг	11	13
5.	ЗМ2. Тема 2. Благоустрій дороги і здача в експлуатацію	11	13
6.	ЗМ3. Тема 1. Види деформації лісовозних доріг	6	8
7.	ЗМ3. Тема 2. Урахування психофізіологічних особливостей водіїв при організації вивезення деревини	7	8
8.	ЗМ3. Тема 3. перевезення лісоматеріалів залізничним транспортом.	7	10
Разом		60	82

7. Методи навчання

Методи навчання – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів і засобів навчальної діяльності.

Застосовуються наступні методи навчання:

1. *Пояснювально-ілюстративний метод.* Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

2. *Частково-пошуковий, або евристичний метод.* Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

8. Методи контролю

Методи контролю: поточне тестування, самостійні роботи (у вигляді реферату, презентації, описової роботи), залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальна дисципліна передбачає залік, де нижче описано критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів, розподіл балів, що присвоюються студентами за різні види робіт.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Поточне тестування			Самостійна робота			Модульний контроль	Загальна сума
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	25	100
T1-T3	T4-T5	T6-T8					
21	20	21	4	5	4		

T1, T2... T9 – теми змістовних модулів

Критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, навчальні посібники, ілюстративні матеріали.

11. Рекомендована література

Базова

1. Данилов, А.Г. Транспорт леса. Сухопутный транспорт леса / А.Г. Данилов, Г.Л. Козин, К.Л. Сморгон ; Федерал. агенство по образованию, ГОУ ВПО "Сиб. гос. технол. ун-т". - Красноярск : СибГТУ, 2007. – 72 с.
2. Ильин, Б.А. Проектирование строительства и эксплуатация лесовозных дорог / Б. А. Ильин, Б. И. Кувалдин. – М. : Лесн. пром-сть, 1982. – 384 с.
3. Матвиенко, Л.С. Автомобильные лесовозные дороги : спр. - 2-е изд., перераб. и др. - Москва : Экология, 1991. - 336 с.
4. Сухопутный транспорт леса / под ред. В.И. Алябьева. – М. : Лесн. пром-сть, 1990. – 416 с.
5. Транспорт леса. – [2 т.]. – Т. 1. Сухопутный транспорт : учебник / Э.О. Салминен, Г.Ф. Грехов и др.] ; под. ред. Э.О. Салминена. – М. : Академия, 2009. – С. 288-290.

Допоміжна

1. Кувалдин, Б.И. Охрана окружающей среды при проектировании строительстве и эксплуатации лесовозных и лесохозяйственных дорог / Б.И. Кувалдин. – М: МЛТИ, 1984. – 264 с.
2. Шелгунов Ю.В. Лесоэксплуатация и транспорт леса / Ю.В. Шелгунов, А.К. Горюнов, И.В. Ярцев . – М. : Лесная пром., 1989. – 520 с.

Інформаційні ресурси

1. Алябьев В. И. Сухопутный транспорт леса / В.И. Алябьев, Б. А. Ильин. – М : Лесная пром., 1990. – 416 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: веб сайт URL: <http://viamobile.ru/page.php?id=2490>
2. Сухопутный транспорт леса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: веб сайт URL: <http://forest.geomart.ru/forest/item /f00/s02/e0002740/ index.shtml>

12. Зміни у робочій програмі 2021 році

У змістовному модулі 3 було додано практичну роботу «Види деформації лісовозних доріг».